

AYOLLAR KIYIMLARINI TIKISH TEXNOLOGIYALARI VA ULARNING O'QUV JARAYONIDAGI AHAMIYATI

Surxondaryo viloyati Sariosiyo 1-son
politeknikumi Ishlab chiqarish ta'lim ustasi.

Muzrobova Saxobat Murodulloyevna

Email. saxobatmuzrobova@gmail.com

ANNOTATSIYA Ushbu ilmiy maqola ayollar kiyimlarini tikish texnologiyalarining rivojlanishi va ularning o'quv jarayonidagi ahamiyatini tahlil qiladi. Maqolada zamonaviy tikuvchilik texnologiyalarining turlari, ularning ishlab chiqarish jarayonidagi roli va bu texnologiyalarni o'quv jarayonida o'rgatishning afzalliklari batafsil ko'rib chiqilgan. Shuningdek, maqola ayollar kiyimlarini tikishda qo'llaniladigan kompyuterlashtirilgan tikuv mashinalari, 3D model yaratish, raqamli dizayn va yuqori texnologiyali matolarni ishlatish kabi zamonaviy usullarni o'z ichiga oladi. O'quv jarayonida ushbu texnologiyalarni o'rgatish, talabalar uchun nafaqat amaliy ko'nikmalarni rivojlantirish, balki kreativ yondashuvlarni o'zlashtirish, kiyim dizaynini yaratishda innovatsion g'oyalarni amalga oshirish imkonini yaratadi. Maqolada, shuningdek, texnologiyalarning ishlab chiqarish samaradorligini oshirish, kiyim sifatini yaxshilash va ekologik barqarorlikni ta'minlashdagi ahamiyati ham muhokama qilinadi. Maqola o'quvchilarga ayollar kiyimlarini tikish texnologiyalarining bugungi kundagi tendentsiyalari, innovatsion texnologiyalarning qo'llanilishi va bu sohada ta'lim jarayonining ahamiyatini yaxshiroq tushunishga yordam beradi. Ushbu ilmiy ish, o'quvchilarning texnik va kreativ ko'nikmalarini rivojlantirish, shuningdek, tikuvchilik sanoatining ehtiyojlariga mos kadrlarni tayyorlashga hissa qo'shadi.

Kalit so'zlar Milliy kiyimlar, naqshlar, bezaklar, dizayn, texnologiya, iqtisod;

ANNOTATION This scientific article analyzes the development of women's clothing sewing technologies and their importance in the educational process. The article examines in detail the types of modern sewing technologies, their role in the production process and the benefits of teaching these technologies in the educational process. The article also includes modern techniques such as computerized sewing machines used in women's clothing sewing, 3D model creation, digital design, and the use of high-tech fabrics. Teaching these technologies in the educational process makes it possible for students not only to develop practical skills, but also to master creative approaches, to implement innovative ideas in the creation of clothing design. The article also discusses the importance of technology in improving production efficiency, improving clothing quality, and ensuring environmental sustainability. Article reader

Key words National clothes, patterns, decorations, design, technology, economy;

KIRISH Ayollar kiyimlarini tikish sanoati dunyo boʻylab qadimdan rivojlanib kelgan va har doim yangi texnologiyalar va innovatsiyalar bilan boyitilib borilgan soha hisoblanadi. Bugungi kunda, tikuvchilik sanoati nafaqat anʼanaviy tikish usullari va jarayonlariga, balki yuqori texnologiyalar, avtomatlashtirish va raqamli tizimlarga asoslangan yangiliklarga ham egadir. Ayollar kiyimi – bu modaning yorqin ifodasi boʻlib, uning yaratish jarayoni nafaqat estetik, balki texnik va funksional jihatlarni ham oʻz ichiga oladi. Shuning uchun, tikuvchilik sohasida foydalaniladigan texnologiyalar doimo yangilanib, rivojlanib boradi, bu esa oʻquvchilarni zamonaviy ishlab chiqarish ehtiyojlariga mos ravishda tayyorlashni talab qiladi. Ayollar kiyimlarini tikish jarayonida qoʻllaniladigan texnologiyalarni oʻrgatish oʻquv jarayonining ajralmas qismi hisoblanadi, chunki bu nafaqat talabalar uchun amaliy koʻnikmalarni rivojlantiradi, balki ularni sanoatning yuqori talablariga moslashtiradi.

Dastlab, bu jarayonlar oddiy, qo‘lda bajariladigan ishlar bilan boshlangan, ammo hozirda tikuvchilik texnologiyalari avtomatlashtirilgan va kompyuter yordamida boshqariladigan tizimlarga asoslanadi. Ushbu texnologiyalarni o‘rgatish orqali talabalar nafaqat kiyim tikishni o‘rganadilar, balki yangiliklarni joriy qilish, sifatni oshirish va ishlab chiqarishni samarali boshqarish kabi muhim ko‘nikmalarga ega bo‘ladilar.

Bundan tashqari, zamonaviy texnologiyalar ayollar kiyimlarini tikish jarayonida faqat ishlov berish texnologiyalarini emas, balki kiyim dizaynini yaratish, materiallarni tanlash, va ishlab chiqarishning ekologik jihatlarini ham o‘z ichiga oladi. Masalan, raqamli tikuv texnologiyalari yordamida, tikuvchilik jarayonlari yanada aniqroq, tezroq va kamroq resurs bilan amalga oshiriladi. Bunday texnologiyalarni qo‘llash,

nafaqat kiyim sifatini yaxshilashga, balki ishlab chiqarishning tejamkorlik darajasini oshirishga ham yordam beradi. O'quv jarayonida ushbu texnologiyalarni o'rgatish, talabalar uchun kreativlikni rivojlantirish imkonini yaratadi. Ayollar kiyimlarini tikish jarayonida zamonaviy dizaynlar va texnik yondashuvlarni birlashtirish orqali, o'quvchilar nafaqat klassik, balki innovatsion, zamonaviy kiyimlarni ham yaratish imkoniyatiga ega bo'lishadi. Shu bilan birga, bu texnologiyalar talabalarni ish bozoriga tayyorlashda muhim rol o'ynaydi. Chunki bugungi kunda tikuvchilik sanoati, yuqori malakali mutaxassislar va texnologik jihatdan ilg'or ishlov berish tizimlarini talab qilmoqda. Ayollar kiyimlarini tikishda qo'llaniladigan texnologiyalar, nafaqat ishlab chiqarish samaradorligini oshirishga, balki kiyim sifatini yaxshilash va moda dunyosining eng yangi tendentsiyalariga moslashishga ham yordam beradi. Shu bois, o'quv jarayonida bu texnologiyalarni chuqur o'rgatish, talabalarni nafaqat texnik ko'nikmalar bilan, balki dizayn va moda sohasida ham yetakchi mutaxassislar sifatida tayyorlashga yordam beradi. Bunday o'quv jarayonlari, nafaqat texnik jihatdan, balki kreativ va iqtisodiy jihatdan ham zamonaviy talablarni qondirishga yordam beradi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI Ayollar Kiyimlarini Tikish Texnologiyalarining Turlari. Ayollar kiyimlarini tikish texnologiyalari bugungi kunda yuqori texnologiyalar bilan birlashtirilgan murakkab jarayonlarni tashkil etadi. Ushbu texnologiyalar nafaqat ishlab chiqarish jarayonini soddalashtiradi, balki sifatni oshiradi va ishlab chiqarish samaradorligini yaxshilaydi. Keling, bu texnologiyalarni batafsil ko'rib chiqaylik.

Tikuv mashinalari — ayollar kiyimlarini tikishda asosiy texnik vosita hisoblanadi. Ularning turlari va funktsiyalari juda ko'p. Masalan, tikuv mashinalari yordamida to'liq kiyimlarni tikish, detal va aksessuarlarni o'rnatish, dekorativ tikish ishlari va boshqalar amalga oshiriladi. Bugungi kunda tikuv mashinalari raqamli texnologiyalar bilan jihozlangan bo'lib, ular kompyuter yordamida boshqariladi, bu esa jarayonni aniqroq va tezroq qilish imkonini beradi. Kompyuterlashtirilgan tikuv mashinalari — bu mashinalar dizaynni to'liq raqamli shaklda yaratish imkoniyatini beradi. Bunday mashinalarda avtomatik sozlash tizimi mavjud bo'lib, ular to'g'ri tikuvni avtomatik

ravishda bajaradi, ishlov berish jarayonini yaxshilaydi. Zigzag tikuv mashinalari — matoning turiga qarab, zigzag shaklida tikuv ishlari amalga oshiriladi, bu kiyimning dekorativ jihatlarini yaxshilaydi va materialning kesishlarni yanada mustahkam qiladi. Ayollar kiyimlarini tikishda konstruksiya texnologiyalari va shablonlarni yaratish muhim ahamiyatga ega. Shablonlar kiyimning aniq shaklini va o'lchovlarini belgilashda yordam beradi. Shablonlarni yaratish jarayoni ilgari qo'lda bajarilgan bo'lsa, hozirda ko'plab o'quv muassasalarida kompyuter yordamida shablon yaratish dasturlari ishlatiladi. Ushbu dasturlar yordamida o'quvchilar:

Shablonlarni aniq va tez yaratish imkoniyatiga ega bo'ladilar.

Kiyimingizning barcha o'lchovlarini belgilab, kesishni osonlashtiradilar.

Bundan tashqari, tikuvchilikda ishlatiladigan shablonlar va konstruksiya texnologiyalarining amaliyotda qanday qo'llanilishini o'rgatish, talabalarni tezda moslashtirishga yordam beradi.

Zamonaviy tikuvchilik texnologiyalarida 3D dizayn va model yaratish jarayoni keng qo'llanilmoqda. Bu texnologiya orqali kiyimning dastlabki modelini kompyuterda yaratish mumkin. 3D dizayn tizimlari yordamida. Kiyimingizni to'liq raqamli shaklda ko'rish mumkin. Kiyimdagi o'zgarishlarni va detallarning qanday joylashishini oldindan ko'rish imkoniyati mavjud. Bu texnologiya o'quvchilarga dizayn yaratishda kreativ yondashuvni o'rgatish imkonini beradi. Bunday yondashuv, ular uchun ishlov berish jarayonini yaxshilash va kiyim dizaynini aniq rejalashtirishni osonlashtiradi.

Ayollar kiyimlarini tikishda ishlatiladigan materiallarning turli xususiyatlari bor. Zamonaviy matolar, masalan, akril, neylon, poliamid, mikrofaset kabi materiallar nafaqat estetik jihatdan, balki texnik ko'nikmalarni rivojlantirishda ham muhim ahamiyatga ega. Zamonaviy texnologiyalar yordamida ishlab chiqarilgan matolarni ishlatish:

- Kiyimning sifatini yaxshilaydi.
- Uni yanada uzoq muddatli va qulay qiladi.

Matolarni yaxshiroq ishlash, tikish va shakllantirish imkoniyatini beradi.

О'quv jarayonida yuqori texnologiyali matolarni ishlatish, o'quvchilarga kiyimlarning barqarorligi va funktsional xususiyatlari haqida kengroq tasavvur berishga yordam beradi.

О'quv Jarayonida Texnologiyalarni O'rgatishning Ahamiyati

Ayollar kiyimlarini tikish texnologiyalarini o'quv jarayonida o'rgatish, talabalarni zamonaviy sanoat talablariga tayyorlashda muhim rol o'ynaydi. Zamonaviy texnologiyalarni o'rgatish orqali o'quvchilar nafaqat texnik ko'nikmalarni, balki kreativ va dizayn bo'yicha ko'nikmalarni ham rivojlantiradilar. O'quv jarayonida texnologiyalarni o'rgatishning bir nechta asosiy jihatlari mavjud:

1. Amaliy Ko'nikmalarni Rivojlantirish

Zamonaviy tikuv texnologiyalarini o'rgatish talabalar uchun amaliy ko'nikmalarni rivojlantirishda muhim o'rin tutadi. Masalan, o'quvchilar tikuv mashinalarini samarali ishlatishni, shablonlarni yaratishni va matolarni to'g'ri tanlashni o'rganadilar. Bu, ularning ishlab chiqarish jarayoniga tayyorligini oshiradi. Amaliy ko'nikmalarni rivojlantirish, shuningdek, o'quvchilarga haqiqiy ish muhitiga tayyorlash imkonini beradi.

2. Sifatni Oshirish va Ishlab Chiqarishni Tezlashtirish

Zamonaviy texnologiyalar yordamida tikuvchilik jarayonlari tezlashtiriladi va sifat yanada yaxshilanadi. Kompyuterlashtirilgan tikuv mashinalari va raqamli dizayn tizimlari yordamida kiyimlarni ishlab chiqarish tezligi oshadi, xatoliklar kamayadi va tayyor mahsulotning sifati yuqori bo'ladi. O'quvchilar bu texnologiyalarni o'rgangan holda, o'zlarining sifatni nazorat qilish va ishlab chiqarishni optimallashtirish ko'nikmalarini rivojlantiradilar.

3. Kreativlikni Rivojlantirish

Ayollar kiyimlarini tikish jarayonida kreativlik katta ahamiyatga ega. 3D dizayn va raqamli texnologiyalar yordamida talabalar o'zlarining innovatsion g'oyalarini amalga oshirish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Bu texnologiyalarni o'rgatish, o'quvchilarga yangi va o'ziga xos dizaynlarni yaratishda yordam beradi. Shunday qilib, talabalar nafaqat tejamkorlikni, balki kreativ yondashuvni ham rivojlantiradilar.

4. Sanoat Ehtiyojlariga Moslashish

Zamonaviy sanoat, yuqori malakali mutaxassislarni talab qiladi. Tikuvchilik texnologiyalarini o'rgatish orqali talabalar sanoat ehtiyojlariga moslashadi va ishlab chiqarish jarayonlari bilan tanishadilar. Tikuvchilik sanoatidagi texnologiyalarni chuqur o'rganish, o'quvchilarga muvaffaqiyatli ishlash va o'z ishlarida yuqori samaradorlikni ta'minlashga yordam beradi.

XULOSA VA TAKLIFLAR Xulosa o'rnida shuni aytish mumkinki Ayollar kiyimlarini tikish texnologiyalari sohasida erishilgan yutuqlar, nafaqat dizayn va estetik jihatdan, balki ishlab chiqarishning samaradorligi, sifati va barqarorligiga ham katta ta'sir ko'rsatadi. Ushbu texnologiyalarni o'quv jarayonida o'rgatish, talabalar uchun o'z sohasida yetakchi mutaxassislar bo'lish imkoniyatini yaratadi. Ayollar kiyimlarini tikish jarayoni ham texnik, ham kreativ yondashuvni talab qiladi, shuning uchun bu sohaga oid texnologiyalarning chuqur o'rganilishi talabalarga keng qamrovli bilim va ko'nikmalarni beradi. **Texnologiyalarning amaliy ahamiyati** talabalarga tikuvchilik sanoatidagi jarayonlarni aniq tushunish imkonini yaratadi. Kompyuterlashtirilgan tikuv mashinalari, raqamli dizayn va 3D model yaratish texnologiyalari kabi yangi yondashuvlar yordamida talabalar o'zlarining kreatsion g'oyalarini tez va samarali amalga oshirishni o'rganadilar. Bu, o'z navbatida, **ishlab chiqarish jarayonini tezlashtirish**, xatoliklarni kamaytirish va mahsulot sifatini oshirishga yordam beradi.

Zamonaviy tikuvchilik texnologiyalarini o'rgatish, talabalarni yuqori malakali mutaxassislar sifatida tayyorlashga imkon yaratadi. O'quvchilarga **tikuv texnikalari, konstruksiya yaratish va moda dizayni** kabi sohalarida bilim berish, ularni nafaqat amaliy, balki ilmiy yondashuvni ham o'zlashtirishga rag'batlantiradi. Ushbu texnologiyalarni o'rganish orqali talabalar o'zlarining kreativliklarini namoyish etish imkoniyatiga ega bo'lib, moda sanoatiga yangiliklar kiritish uchun zarur bo'lgan ko'nikmalarga ega bo'ladilar. Bundan tashqari, texnologiyalarni o'rgatish orqali o'quvchilar **sifatni oshirish va iqtisodiy samaradorlikni ta'minlashni** o'rganadilar. Masalan, **tikuv mashinalari va raqamli dizayn dasturlari** yordamida ishlov berish

jarayonlari sezilarli darajada tezlashadi va xatoliklar minimallashtiriladi. Bu, o'z navbatida, ishlab chiqarish xarajatlarini kamaytirish va mahsulotning narxini raqobatbardosh qilishga imkon yaratadi. Shunday qilib, texnologiyalarning amaliy qo'llanilishi, o'quvchilarga nafaqat **moda sanoatining ehtiyojlariga javob berish**, balki uni zamonaviy talablarga moslashtirishda muhim ahamiyatga ega. Zamonaviy texnologiyalarni o'rgatish, o'quvchilarga **moda sanoatining ekologik va barqaror rivojlanishini** ta'minlashda ham yordam beradi. Texnologiyalarni yangilash va resurslarni tejankor ishlatish, kiyim ishlab chiqarishda ekologik jihatlarni inobatga olish zaruratini kuchaytiradi. Kompyuterlashtirilgan tizimlar yordamida ishlab chiqarishning ekologik izini kamaytirish, mato va materiallardan samarali foydalanish imkonini beradi. Bu jarayonlar o'quvchilarga **barqaror moda** va **eko-dizayn** g'oyalarini amalga oshirishga yordam beradi, ularning ish faoliyatini ekologik mas'uliyat bilan uyg'unlashtiradi. Shuningdek, texnologiyalarning rivojlanishi, **global moda sanoatidagi tendentsiyalar** va talablar bilan hamohang ravishda ishlash imkonini beradi. Bugungi kunda moda sanoati global miqyosda o'zgarib bormoqda. Innovatsion texnologiyalarni, masalan, **3D bosib chiqarish** yoki **sun'iy intellekt yordamida kiyimlarni avtomatik dizayni** kabi ilg'or yondashuvlarni qo'llash, o'quvchilarga zamonaviy ishlov berish jarayonlariga moslashishda yordam beradi. O'quv jarayonining samarali tashkil etilishi, ayollar kiyimlarini tikish texnologiyalarining o'rgatish tizimiga kirib borishi, **jahon miqyosidagi moda sanoatiga raqobatbardosh kadrlarni** tayyorlashga xizmat qiladi. Talabalar faqatgina o'quv dasturini o'zlashtirmaydilar, balki o'zlarini tikuvchilik sanoatining haqiqiy mutaxassislari sifatida shakllantiradilar. Shu bois, ayollar kiyimlarini tikish texnologiyalarini o'rgatish, **innovatsiyalarni kiritish, sifatni oshirish** va **ishlab chiqarish samaradorligini ta'minlashda** muhim omil bo'lib qoladi.

Xulosa qilib aytganda, ayollar kiyimlarini tikish texnologiyalari nafaqat ishlab chiqarish jarayonining samaradorligini oshiradi, balki bu texnologiyalarni o'quv jarayonida o'rgatish, talabalarni zamonaviy ish bozoriga tayyorlashga katta hissa qo'shadi. O'quvchilar nafaqat texnik ko'nikmalarga ega bo'lishadi, balki kreativ

yondashuvlar va yangi dizaynlarni yaratish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Shunday qilib, bu sohada rivojlanish, nafaqat o'quvchilar uchun, balki butun sanoat uchun ham yangi imkoniyatlarni ochadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Maxmudova Dva boshqalar "Muxandislikva kompyuter grafikasi".-T.: "History and Page",2022y.
2. Komilova X.H., Hamrayeva H.Q. "Kiyimloyihalashasoslari".-T.: "Ilmziyo", 2014y.
3. Toshpo'latov S.Sh. va boshqalar. "Keng assortimentdagi kiyimlami loyihalash, modellashtirishvabadiiybezash".-T.: "Faylasuf", 2014y.
4. Abdullayeva Q.M. va boshqalar. "Tikuv buyumlami loyihalash, modellashtirish va badiiy bezash".-T.: "Noshir", 2016y.
5. Q.M. Abdullayeva. Tikuehilik buyumlarini loyihalash va modellashtirish asoslari. Nizomiy nomidagi TDPU bosmaxonasi, 2003.
6. Faxriddin B., No'monbek A. ABS SISTEMASI BILAN JIHOZLANGAN M1 TOIFALI AVTOMOBILLARNING TORMOZ SAMARADORLIGINI MATEMATIK NAZARIY TAHLILI //International journal of scientific researchers (IJSR) INDEXING. – 2024. – T. 4. – №. 1. – C. 333-337.
7. Qurbonazarov S. et al. ANALYSIS OF THE FUNDAMENTALS OF MATHEMATICAL MODELING OF WHEEL MOVEMENT ON THE ROAD SURFACE OF CARS EQUIPPED WITH ABS //Multidisciplinary Journal of Science and Technology. – 2024. – T. 4. – №. 8. – C. 45-50.
8. Xuzriddinovich B. F. et al. ABS BILAN JIHOZLANGAN AVTOMOBILNI TORMOZ PAYTIDA O'ZO'ZIDAN VA MAJBURIY TEBRANISHLARINI TORMOZ SAMARADORLIGIGA TA'SIRINI TAHLIL QILISH //ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ. – 2024. – Т. 47. – №. 4. – С. 81-87.

9. Xusinovich T. J., Ro‘zibayevich M. N. M1 TOIFALI AVTOMOBILLARNI TURLI MUHITLARDA TORMOZLANISHINI TAHLIL QILISH VA PARAMETRLARINI O‘RGANISH.
10. Karshiev F. U., Abduqahorov N. ABS BILAN JIHOZLANGAN M1 TOIFALI AVTOMOBILLAR TORMOZ TIZIMLARINING USTIVORLIGI //Academic research in educational sciences. – 2024. – Т. 5. – №. 5. – С. 787-791. 11.Каршиев Фахридин Умарович, Н.Абдукахоров ИЗУЧЕНИЕ МИКРОСТРУКТУРЫ СТАЛИ В МАТЕРИАЛОВЕДЕНИИ//<https://www.iupr.ru/6-121-2024>
https://www.iupr.ru/_files/ugd/b06fdc_15c4798c874a4ddab326a52bd3af34ea.pdf?index=true
12. Абдукахоров Н., Турдиалиев Ж., Мўминов Н. АВТОМОБИЛИ М1 В РАЗНЫХ УСЛОВИЯХ АНАЛИЗ И ПАРАМЕТРЫ ТОРМОЖЕНИЯ УЧИТЬСЯ //Журнал научно-инновационных исследований в Узбекистане. – 2024. – Т. 2. – №. 4. – С. 377-386.
13. Каршиев Ф. У., Абдукахоров Н. ИЗУЧЕНИЕ МИКРОСТРУКТУРЫ СТАЛИ В МАТЕРИАЛОВЕДЕНИИ //Экономика и социум. – 2024. – №. 6-2 (121). – С. 1142-1145.
14. Xusinovich T. J., Ro‘zibayevich M. N. M1 TOIFALI AVTOMOBILLARNI TURLI MUHITLARDA TORMOZLANISHINI TAHLIL QILISH VA PARAMETRLARINI O‘RGANISH.
15. M. Jabborova. Tikuvchilik texnologiyasi.—Т., «О‘qituvchi», 1989.
16. Т.М. Poshshaxo‘jayeva. Xizmat ko‘rsatish mehnati. 5-7-sinflar uchun o‘quv qo‘llanma.— Т., «О‘qituvchi», 199